

TOMÍK

Časopis turistických oddílů mládeže

LEDEN 2013

Stopa kráčí vařic k roku 2013

Přejeme Vám příjemné prožití vánočních svátků a do nového roku především zdraví, ale i štěstí.

Oddíl Stopa a manželé Macháčovi

Ilustrační foto: Vratislav Florián – Hroch,
Klub lesní moudrosti, Roudnice nad Labem

OBSAH

leden 2013

- str. 4 Zálesáci Svitavy, Pavel Dědič
- str. 5 Město sněmu, David Šimek
Cena: Přístav u Lobkoviců,
Tomáš Novotný
- str. 6 Skautská chata Seleška,
Vratislav Florián
Úklid tras, Rost'a Kašovský
- str. 7 Jaroslav Foglar na srubu,
Tomáš Novotný
- str. 8 Vyzvědači v temných uličkách,
Tomek Hurt
Zlaté šípy za branou,
Ivo Skoček
- str. 9 Jedenadvacítka, Tomáš Dušek,
Michal Lokvenc, Jakub Král
- str. 10 Berounští opravují bunkr,
Daniel Sklenář
Bojíte se strašidel,
Martin Zemánek
- str. 11 Hurá na lišku,
Markéta Hovjäcká
Adame, udělej kozu,
Vratislav Florián
- str. 12 Liščí podzim, Jiří Martínek
Florbalový Dršmaš,
Matěj Chour
- str. 13 Podzim na Vlčí hoře,
Jiří Magasanik
- str. 14 O půvabu skalních bran
Jiří Adamovič-Žralok
- str. 16 Děláme to, co nás baví,
Vratislav Florián
Hravé krabice putují po ČR,
Tomáš Novotný, Lukáš Hušek
- str. 17 Chata KČT na Čeřínku,
Míša Svatošová
Chvála brigádníkům,
Zuzana Antošová
- str. 18 Woodcraft, Ablákela-J. Porsch
Olympiáda TOM jubilující,
Rost'a Kašovský
- str. 19 V Oparně to žije,
Helena Podroužková
- str. 20 Podzim v ČRD, Ondřej Šejtka
Tuláci slavili 90 let!,
Daniela Gachová
- str. 21 Zprávy z ústředí
Tříkrálová Okoř,
Zuzana Antošová
- str. 22 Ohlasy
- str. 23 PF 2013

Zálesáci Svitavy

Svitavský turistický oddíl Zálesáci vznikl v roce 1991 jako součást Asociace TOM. Z počátečních patnácti osob se základna rozrostla na více jak 100 členů. Většina z nich se schází přes rok na oddílových schůzkách nebo alespoň jezdí na víkendové akce. V současné době fungují tři oddíly – Jestřábi, Káňata a Kondořici, které se schází každý týden v naší klubovně v areálu mateřské školky v ulici Pražská. Během posledních 2 let oddíl prodělal generační obměnu, jak v řadách dětí, tak v řadách vedoucích. V předchozích letech se náš oddíl nezaměřoval jenom na turistiku, táborské dovednosti a poznávání přírody, ale nepravidelně také laškoval s horolezectvím a vodáctvím. Dnes se s mladými členy musí pěkně od začátku, tak zas chvíli potrvá, než k těmto outdoorovým aktivitám dozrají.

Během roku podnikáme mnoho jednodenních výprav a víkendovek. Na jednodenních akcích jsme loni navštívili např. přírodní rezervaci Královu zahradu s hojným výskytem bledulí jarních nebo Mladějovskou úzkorozchodnou železnici, která se používala k odvážení vytěženého uhlí a později lupku v oblasti Hřebčovského hřbetu. Na víkendové akce nejezdíme jen na naši hájenku na Svratouchu a srub v lesích u obce Brlenka, ale využíváme i uby-

tovací možnosti jiných tomíků, skautů či pionýrů. V zimě jsme navštívili základnu na Blatinách pod mrazovým srubem Dráteničky ve Žďárských vrších či vyhoukávali sovy na Posekanci u Proseče. Na jaře jsme si s některými členy zajeli do Brna na přírodovědně-turistickou soutěž Zelený list změřit své zálesácké dovednosti s dalšími oddíly. Vyvrcholením naší celoroční oddílové činnosti je vždy letní tábor. Letos jsme se na základně svitavského DDM u rybníku Chochol nedaleko Svratouchu na čtrnáct dní stali cestovateli doprovázejícími Williama Fogga na cestě kolem světa. Na podzim někteří z nás vyrazili do Dědova pokochat se krásou skalních měst nebo na srub Hoštejn v lesích nad Moravskou Sázavou. Snažíme se také zvolna navazovat nová mezioddílová přátelství a vyrazet na společné víkendovky. První takovou vlašťovkou byly Zimní olympijské hry na hájence ve Svratouchu spolu s matěnickými skauty.

Abychom nezůstali nic dlužni svému mateřskému městu, pořádáme také akce pro veřejnost. Nejúspěšnější je po mnoho let Pohádkový les u rybníka Rosnička, kterým pravidelně každý rok projde okolo 700 účastníků. Za zmínku stojí také turistický pochod Za zdravím kolem Svitav, který by měl letos doznat výraznějších obměn a zís-

kat tak na atraktivnosti. Stálíci na svitavské kulturní scéně se stal i Zálesácký ples. Každý rok volíme jiné téma, aby si všichni ples vždy maximálně užili. V červnu se s ostatními neziskovými organizacemi ze Svitav zapojujeme do pořádání dětského dnu pro všechny malé svitavčáčky.

Od roku 2004 vlastníme hájenku na Svratouchu. Přestože již několik let nás zaměstnávají víkendové brigády, je pořád co spravovat a doladovat. V minulém roce jsme museli nechat vyvrtat vydatnější studnu, protože stará nedostačovala kapacitám na letní tábortový provoz. Dále jsme pořídili nový nábytek do společenské místnosti nebo instalovali akumulární kamna na toaletách. No a letos? To nás čeká výměna podlahy. Na srubu u obce Brlenka jsme v roce 2011 rekonstruovali střechu a loni nově zapojili LED osvětlení, které sice srubu ubírá na romantickém kouzlu za svitu petrolejek, leč praktická výhoda je nedocenitelná.

Tento článek je jakýmsi nahlédnutím do činnosti našeho oddílu v uplynulém roce. Doufám, že nová vyrůstající generace dětí v oddíle bude mít to štěstí a prožije v následujících letech stejně nezapomenutelné zážitky s partou dobrých kamarádů, jako už léta prožíváme my, vedoucí. Děkuji vedoucím oddílů, hospodářům, správcům a ostatním kamarádům, kteří nám pomáhají s fungováním oddílu, ať už obětováním svého volného času či materiálním nebo finančním darem.

*Pavel Dědič,
TOM Zálesáci, Svitavy*

Svitavy

...město sněmu 2013

Vážení tomíci,
po šesti letech se opět setkáváme ve Svitavách na sněmu Asociace TOM. I v letošním roce jsme se snažili, aby pobyt v našem městě byl pro vás všechny nejen společenským, ale i kulturním a sportovním zážitkem. V pátek si budete moci protáhnout své tělo v krytém plaveckém bazénu, na horolezecké stěně nebo házením koulí při bowlingovém turnaji. Do Svitav také přijíždíte, abyste se setkali s přáteli z jiných oddílů či navázali nové kontakty. K této příležitosti je zamluveno

posezení v domácím pivovaru Na Kopečku, kde mimo jiné shlédnete zákulisí pivovaru a budete moci ochutnat výborný pivní mok.

Sobotní sněmování přesouváme oproti minulému sněmu do prostor nového kulturního centra Fabrika, které bylo otevřeno před pěti lety. Toto centrum, které vzniklo výraznou přestavbou starého továrního objektu vás jistě oslní svou moderní architekturou. Věřím, že sněmování ve Svitavách se ponese v poklidném duchu s inspirativní výměnou zkušeností jednotlivých oddílů.

Na večer jsme pro vás připravili taneční vystoupení skupiny Z band. Můžete se těšit na staré vypalovačky, které zvednou ze židle jistě každého.

V neděli vás necháme nahlédnout do krás města a jeho okolí. Na program je prohlídka expozic muzea a historických budov města a pěší výšlap po naučné stezce K prameni řeky Svitavy. Zde v roce

2012 bylo vytvořeno v truhlářské dílně Ivo Skočka a Jiřího Piláta několik interaktivních prvků.

Poslední nedělní nabídkou je prohlídka vodního zdroje v Březové nad Svitavou. Zde budete moci nahlédnout do podzemních chodeb vybudovaných v době vlády Františka Josefa I.

Věřím, že budete se vším spokojeni a do našeho města se budete vracet i při jiných příležitostech.

*Mgr. David Šimek
starosta města Svitavy*

Cena

Přístav u Lobkoviců

V noblesním prostředí Lobkovického paláce na Hradčanech proběhlo v pátek 7. prosince tradiční Setkání, schůzka zástupců neziskových organizací. Byli pozváni také prezidentští kandidáti, aby přítomným objasnili – mimo jiné – své úmysly stran politiky vůči mládeži v případě, že by byli zvoleni...

Pozvání „zvedl“ pouze Přemysl Sobotka, který zhruba hodinu představoval sebe sama coby případného příštího prezidenta a čelil zvědavým otázkám přítomných.

V další části došlo na předávání Ceny Přístav, ocenění určeného pro komunální politiky a ty zástupce radnic, kteří vstřícně komunikují s našimi organizacemi a vytvářejí pro ně ve městech a vesnicích solidní podmínky. Ocenění je určeno i pro podporovatele neziskovek z řad privátního sektoru.

Mezi oceněnými byl i nominant Asociace TOM, referent stavebního úřadu z Lovosic, pan Jiří Novotný. Nominaci si „vysloužil“ za pomoc a velmi vstřícný přístup k našemu sdružení během náročné rekonstrukce Oparenského mlýna.

Je potěšitelné, že litoměřická nezisková scéna nominovala na tuto cenu také firmu Hennlich, jejíž zástupce Pavel Šumera st. převzal cenu z rukou Aleše Sedláčka.

Tomáš Novotný

Skautská chata SELEŠKA

v Lužických horách

Uprostřed hustého lesa, kde jistě už ani lišky nedávají dobrou noc, je bývalá hájovna, dnes chata Seleška, majetek skautů libereckého kraje. Chata je na úpatí hory Hvozdu. Na internetu najdete i obsazenost chalupy, tedy najdete-li si volný termín, můžete zde strávit krásných několik dní. V chatě pohodlně ubytujete až čtyřicet lidí, lepší je tak do třiceti. Nedávno celý objekt prošel jistě nákladnou rekonstrukcí sociálních zařízení. Toalety a sprchy září ještě novotou, jak jsme zvyklí na našich (tomických) chalupách. Je zde nový kuchyňský kout na mytí nádobí a hlavně dostatek teplé vody. Ve společnosti se topí v krbových kamnech, navíc jsou zde přímotopy. V pokojích potom akumulátory, co se zapínají na dálku ze skautského ústředí (nám se však bohužel nějak nezapnuly...). Kolem chaty jsou překrásné lesy, nedaleko je vrch Sokol se zříceninou hradiště (pozor, jen pár kamenů) a naučnou stezkou Lesů ČR. Jistě si vyšlápnete na hraniční horu Hvozdu (749 m.n.m.), kde je i rozhledna (na německé straně vrcholu, tudíž si vezměte nějaká eura, nyní 1,50€ za osobu) a restaurace (také německá). Výhled ale stojí za to!

K chatě se dostanete vlakem, nejbližší zastávkou je Lvová. My jeli do Jablonného, potom autobusem do Petrovic a dále pěšky k chatě. Příjemná procházka po kamínkové cestě. Byli jsme domluveni se správcem na pátou hodinu odpolední, ale nějak na nás pozapomněl a na telefonu byl nedostupný. Dohodněte si tedy předání klíčů lépe než my. Po sedmé hodině večerní jsme kontaktovali i místní městskou policii (jestli nemají třeba náhradní klíče), dokonce i prosili Tomáše Novotného (neodmítl nás, čímž mu ještě jednou tímto děkuji) a chtěli se uchýlit alespoň na jednu noc do Herberku ve Sloupu. Před půl osmou, když jsme již byli na odchodu, nám však správce zavolaal, měl tisíce omluvných

řečí a nakonec prozradil mrtvou schránku s klíči. Bylo vyhráno. Přes toto všechno jsme zde ale strávili skvělé podzimní prázdniny a zažili tak ostrý přechod z podzimu na zimu, že jsme nevěděli, zda se odtud dostaneme domů...

*Vratislav Florián – Hroch,
TOM Klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem*

Úklid tras

Ve čtvrtek 11.10.2012 provedli členové ostravských TOM (Čmoudík, Mušketýrci, BVÚ) slíbený úklid v okolí značených tras na NS Ema v okolí haldy.

Mušketýrci nám nachystali plné pytle na svých jezdeckých trasách a členové Čmoudíku a BVÚ prošli žlutou trasu od panelu „Údolí Burňa“ přes panel „Pod Haldou Ema“ až na vrchol a k tomu temeno haldy a zelenou odbočku k ZOO. Oba panely a rámy byly vyčištěny a znovu natřeny (počmárané od vandalů). Celkem bylo nasbíráno cca 25 plných pytlů odpadků, více jsme jich s sebou už neměli. Na vrcholu haldy byla vrácena zábrana na své místo (za pár dnů existence ji stihnul již někdo počmárat, ukrást výstražnou značku a vyvrátit do křovin). Tohle se bude asi opakovat. Desítky návštěvníků a fotografů jednoznačně ukazují, že o rozhled z haldy je velký zájem! Dokonce zde byli cyklisté, kteří zdolali haldu nahoru i dolů. Nicméně, v údolí Burni zůstává smetiště, které by si na jaro zasloužovalo přístavení kontejneru.

*Za TOM Čmoudík Ostrava
Rostka Kašovský*

Jaroslav Foglar na srubu

Že je jméno Jaroslava Foglara – Jestřába spojeno i s našim hnutím, s tomíky, nebude pro většinu čtenářů Tomíka velkým překvapením.

Kdyby snad přeci jen, pak připomeňme, že během normalizace pracoval Foglar s mládeží jako vedoucí TOM TJ Praha, číslo jeho oddílu bylo 5002.

Hlavička turistického oddílu mu umožnila i v dobách bolševického panství vést mládež po svém: ve skautském duchu, ale hlavně způsobem originálním a nezaškatulkovatelným, foglarovským.

Dokladem o jedné z výprav legendárního vedoucího s oddílem TOM je i zápis v Knize převzetí a předání chaty – srubu Psiho zubu. Ano, toho srubu, který si již tři roky náš spolek pronajímá od majitelů, Sokola Malá Strana.

Tehdy, o Velikonocích 1983, zapsal Jaroslav Foglar následující:

O tři dny později navštívil srub Psi zub, klasikem mylně zvaný srubem Vlčím, správce chaty Karel Vosátka a konstatoval lakonicky: Na chatě i kolem ní nepředstavitelný nepořádek, bude nahlášeno výboru odboru turistiky. Chata nebyla převzata ani předána.

Člověk si po třiceti letech, která od té doby uběhla, s úsměvem představuje, jak nebohý, tehdy již pětasedmdesátiletý Foglar marně nutí hochy z oddílu, aby se přezouvali! Většina z nich nemá zcela evidentně do čeho a ponožky, případně ne-

V chatě u Vlčího zubu, Medvědí; 4/4. 1983
 Objel ji se dnešok 2.-3.-4. IV. Turist. oddíl TJ. PRAHA, (mládež)
 v počtu 24 účastníků, ta velice obtížně podmínek: Jizba, divný deš' a
 mokrý sníh celý prostor kolem chaty, bahno - jít bylo 10-15 cm hloubce!
 Přepouštění bylo frakční, nemocné, i vadnějších těch (lema' cooty od) byl
 pomáčený. Snáz se pomoci 2 podlahových lavic uvnitř jizby, což
 jsme zametáme s dobre' mli tanehat chatu v daných nepříjemných
 podmínkách možná aletož existuje očištěnou od otáče mamičeneho bahna.
 Byli jsme vlezni za frakční chatu má, přechla nad klavon' po dobu
 několika - ale jednu frakční pomínek zdejšího: Chata se jisté
 leježe hodi' pro turistickou výprav dospělých, ale nehodi' se pro výpravu
 závodní, protože před chatou není větší prostor na hny, a do lesníku k tomu
 se nemůže vyhledat k restoucímu zde nějakému kanciku a ji. Postlka.
 Doporučuje jako zvláštní dlouhodobý velení mládeže NEPRONIKMAT chaty
 mládežnickým hnutím; neboť i ta sněhová počasí je prostor kolem chaty takřka
 neuhoditelný, i když mládež - jisté má - je silem ukázněná a krotit' nepříjem!
 © Jaroslav Foglar, vedoucí 5002 TJ. PRAHA

zapomenutelné univerzální punčocháče tělové barvy, které předrevoluční ročníky tak dobře znají, si nechtějí kluci zašpinit...

Pisatel těchto řádků navštěvoval Srub Psi zub se svými tomíky, s oddílem číslo 5208 z Roztok, zhruba ve stejné době jako Jaroslav Foglar, ba co více, byl jeden čas na srubu co půlrok. Kapitánskými zkouškami počínaje a výpravou s nováčky konče...

Na rozdíl od klasika si ale od přísného, dnes dvaosmdesátiletého pana správce Karla Vosátky z TJ Sokol Malá Strana, takovou hanu nevysloužil.

Jaroslav Foglar měl ale v jednom pravdu. Bezprostřední okolí srubu se pro tak velkou partu dětí k hrám moc nehodí. Pomiňme, že dnešní vedoucí jich sotva budou mít „v rukávu“ tolik, jako druhy Foglar.

Snad jsem ale čtenáře tímhle vzpomínáním a uvedením pravdě historického a cenného zápisu v našem spolkovém listu nezmátl. Nechci nabádat k tomu, aby se na srub nejezdilo, to ani v nejmenším. Posázavská stezka, na které sroubek ze 30. let leží, je kouzelná a za návštěvu určitě stojí. A ve srubu samém, bez elektriny a tekoucí vody, zažijí dnešní děti víc dobrodružství, než kdysi svěřenci Jestřábovi. Civilizace, která nás neomylně a pohodlně dostihuje na každém kroku, sem přeci jen našťásti ještě nedospěla. Chtěl jsem snad jen ukázat, jak nás historie dostihuje, jak se cesty lidí, ba i spolků, protínají a vrací v kružích. A snad mi drobnou inspirací byla i právě vydaná výpravná publikace Jaroslav Foglar-kronikář. Věřte nebo ne, v Kaprově ulici, v zavedeném Fišerově knihkupectví, je vystavena ve výloze hned vedle Táborových dobrodružství od You-ryho a Hopa.

Tomáš Novotný

Fota J. F. z archivu Josefa Bláhy - Řešetlaka

Vyzvědači v temných uličkách

ZLATÉ ŠÍPY ZA BRANOU

Každoročně pořádá náš oddíl akci, která je určena nejen dětem, ale i jejich rodičům. Ta minulá se setkala se značným ohlasem, proto jsme neváhali a společnou akci přichystali i letos. A že to nebylo šlápnutí vedle, dokazuje více než hojná účast.

Rozdělili jsme se do osmi barevných družstev a protáhli se branou do světa her – světa, kterého si dospělí nemají příležitost užívat příliš často. Pak už to šlo ráz na ráz – družstva se utkala v sedmi disciplínách:

1. Jízda v „Soplouchu“;
2. Lovění předmětů ze záhadných krabic s rozmanitým obsahem;
3. Rumcajsova žaludová střílnice;
4. Klání v ringu „Seber ocásek“;
5. Rychle na ostrov!;
6. Přítáhní si indicii aneb Naviják;
7. Gumodráha.

V soutěžích šlo především o získání písmen a indicií, ze kterých bylo nutno v závěru vyvodit konkrétní klíčové slovo. A nebylo to slovo ledajaké. Na jeho správném určení záviselo, jestli získají sladkou odměnu v celku či ne.

Ale to už jsme se přesunuli k motýlu batolci, který si v těchto končinách poletoval, a o hledaných slovech měl dokonalý přehled. Družstva se pod ním vystřídala, oznámila mu svá řešení a pak už nezbývalo než čekat, zda se k nim chutný dort opatrně snese nebo se rozplácne pádem z několikametrové výšky. Každopádně obojí bylo k snědku – a zaslouženě chutnalo.

*Ivo Hop Skoček,
TOM Zlaté šípy,
Valašské Meziříčí*

...letos mělnických

Sychravý podzim, brzká tma, podmračená obloha a vlezlý chlad, to je už několik let jasnou předzvěstí hry v úzkých uličkách a malých to pláccích některého z českých měst. Letos tradiční dakotská hra zavítala do Mělníka, města s krásným výhledem na soutok dvou největších našich řek. Celkem něco málo přes stovku tomíků, kamarádů ze sedmi různých oddílů, se utkalo v napínavé hře, kde si každý užije chvílky, kdy mu srdce tepe notně rychleji, než by mělo.

Letošní ročník byl opět tak přátelský, jako jiné. Vždyť nejde jen o to přijet a pokusit se vyhrát, ale hlavně se dobře pobavit a potkat se s kamarády. Dostat se pak na bednu je jen příjemnou třešničkou na dortu.

A jak to letos dopadlo? Oddíly Chipewy, Roháčů, Máků, Veverků, Robinsonů, Staňáků a pořádajících Dakotů se utkaly ve třech kolech, jelikož množství tomíků vydalo na 15 družin. Obhajující Roháči, vítězové posledních dvou ročníků, se umístili na druhém a třetím místě,

svou dominanci ve hře tak jen opět potvrdili. Proslulou „větev“, putovní trofej, však domů vezou Dakoti, kteří se mezi vítěze zapsali po dlouhých šesti letech.

Zajímá-li vás více, neváhejte a zabrouzdejte na stránky oddílu TOM DAKOTI, kde je plná fotogalerie (třeba i z nedělního výletu na zdymadla Hořín), několik článků i kompletní výsledovka (www.tom-dakoti.cz).

*Tomek Hurt,
TOM Dakoti,
Česká Lípa*

foto: Věra Krajčová

Chippewu jsem na 21 tento rok se svým týmem reprezentoval už po druhé. Před dvěma lety to nebyla žádná sláva, ale to bych radši nerozebíral. Všichni jsme do Sloupu jeli natěšení a do karet nám podle předpovědi hrálo i počasí. Večer, když se všechny oddíly dostavily, se začalo s prezentacemi. Druhý den ráno jsem vykoukl z okna a všude mlha, jediné co jsem si řekl bylo: „To není moc dobrý“.

Doufal jsem, že se to zvedne, ale nízká oblačnost zůstala viset ve Sloupu celý den. Po ránu jsme se nasnídali a hned na to se začala žvýkat kůže, stavělo se tee-pee atd. V poledne bylo jasné, že si budeme muset něco uvařit, abychom nehladověli, tj. další soutěž. Soutěžní jídlo byl guláš. Zdá se to jako jednoduché jídlo, ale jak by řekl můj pan učitel: „A ejhle!“. Nebyla to žádná sranda. Zbytek dne byl vyplněn lukostřelbou, kánoistikou, hrou Antivirus, vědomostním kvízem, lanovými lávkami, kolíkovou dráhou, poznáváním zvířat podle zvuku... Jako zlatý hřeb večera a zároveň celé 21 bylo překvapení na čera pro porotu. Naš oddíl si připravil vystoupení aquabel, ovšem na suchu. A po všech překvapeních

přišlo vyhodnocení, které si Tomek Hurt skvěle připravil jako prezentaci. Jak řekl Náčelník, bylo to napínavější než senátní volby – do poslední chvíle se nevědělo, kdo vyhrál. Sám jsem tomu nemohl uvěřit, ale vyhráli jsme nakonec o 5 bodů před Kadeťy a Zlatými šípy. Byla to nepopsatelná radost. Tímto bych chtěl poděkovat všem, co se Jedenadvacítka účastnili, buď jako soutěžící, nebo jako pořadající. Super akce a doufám, že za dva roky to naše nová generace pořádně rozjede.

Tomáš Dušek
TOM Chippewa,
Česká Lípa

Očima vítězů

Soutěž jménem Jedenadvacítka se odehrává jednou za 2 roky na chatě Polana u města Velké Karlovice. Po dlouhé jízdě vlakem a velice únavném výstupu do kopce, jsme došli k chatě, kde se měla Jedenadvacítka startovat. Soutěžilo 5 týmů z celé republiky po 4 členech. Týmy: Lotři, S.T.A.N., Maracaibo, Dakoti a Saturn.

Soutěžilo se v 21 disciplínách, např. vaření guláše, chození po laněch, orientačním běhu... Bylo to velice náročné, ale přes velkou únavu jsme nakonec vyhráli! Při orientačním běhu jsme tak dupali, že se nás i medvědi báli! Našel jsem si i hodně kamarádů, prostě to bylo fajn. Chci tedy velmi poděkovat Hopovi a Věře (organizátorům) této skvělé soutěže, a také celému našemu týmu. Samozřejmě nesmím ani zapomenout na našeho skvělého vedoucího Tomáše Buriánka.

Michal Lokvenc – 13 let,
TOM Lotři, Hronov

Jedenadvacítka

Po dvou letech jsme se opět, my Lotři z Hronova, zúčastnili celostátní soutěže turistických oddílů „Jedenadvacítka“. Už počtvrté jsme letos mohli ukázat, co v nás vlastně je, a to na celorepublikové úrovni.

Myslím si, že nám dodalo hodně sebevědomí, že jsme nakonec ve své kategorii vyhráli, a to i přesto, že se nikdo z nás dříve této skvělé soutěže nezúčastnil, na rozdíl od ostatních oddílů, které ve své sestavě měly aspoň jednoho zkušeného „Jedenadvacítkaře“.

Doufám, že výhru oslavíme na podzimním táboře a moc děkuji Tomovi, Mirovi, Ondrovi a Michalovi.

Díky moc!

Jakub Král – 13 let
TOM Lotři, Hronov

Bojíte se strašidel?

Tak zní název akce pro veřejnost pořádané oddílem TOM Čochtani. Proto se již po třinácté proměnila cesta okolo hřbitova na cestu strašidelnou a plnou všelijakých nadpřirozených bytostí. Letos se tato událost uskutečnila 17. listopadu a dorazilo na ni celkem 756 registrovaných účastníků. Na trase, poté co si vystáli nekonečnou frontu, čekala malé i velké odvážlivce kouzelná babička, která si jen tak motala klubíčko. Poté již jejich kroky vedly do pohádkového městečka, které bylo přímo na hřbitově. Pak si šáhli do truhly plné pilin pro klíč, víle zahráli na bubínky a na klidné cestě na nic netušící procházející skočil ze stromu zákeřný stromák. Další cesta vedla skrz světelné bludiště a náročnou cestu přes překážky. Zabitím draka přímo do srdce a pavoučicemi, kde si děti vzaly odměnu za odvalu cesta končila. Velké poděkování určitě patří všem, kteří se na uskutečnění této akce podíleli, a to jak členům, tak i nečlenským dobrovolníkům. Díky!

*Martin Zemánek,
TOM Čochtani,
Moravská Třebová*

Berounští tomíci opravují bunkr

To, že se tomíci pustí do opravy objektu předválečného opevnění, není asi úplně standardní náplň práce turistického oddílu. Náš oddíl a hlavně jeho vedení a starší kamarádi, kteří v oddíle vyrostli, mají ale k předválečnému opevnění velice blízko. Absolvovali jsme mnoho výprav po čs. opevnění a tato tematika je naše srdeční. I když je Beroun ve vnitrozemí, vedla přes něj tzv. Pražská čára. Byla to linie opevnění chránící od západu hlavní město. Během okupace byla většina objektů této linie Němci zničena odstřelem. Několik bunkrů se naštěstí zachovalo i v Berouně. Jelikož jeden z nich je nedaleko naší loděnice, napadlo nás, že se pokusíme o jeho záchranu. Již dříve jsme se v Tomíkovi dočetli o oddílu, který rekonstruoval objekt lehkého opevnění, a to nás inspirovalo. Bohužel několik let trvalo, než jsme se stali „majiteli“. Převod bunkru z majetku Armády ČR do rukou města a následně do našich byl opravdu běh na dlouhou trať. Nyní máme bunkr v bezplatné výpůjčce od města.

V našem městě je již několik řopíků (lidový název pro objekt lehkého opevnění), které jsou zrekonstruované nebo jsou právě opravované. Nejsme klub vojenské historie, a tak se chceme vydat trochu jinou cestou. Chtěli bychom, aby se na opravě řopíku mohly podílet děti z našeho oddílu a případně i jiných oddílů z okolí (budou-li mít zájem). Tím bychom jim umožnili opravit si svůj bunkr a nebyť pouze pasivními návštěvníky již zrekonstruovaných bunkrů kdekoli v republice. Dalším záměrem je připomenout touto formou dětem nejen vojenskou historii naší republiky a našeho města.

Opravy začaly tím nejhorším, a to bylo vyklizení objektu od odpadu,

který tam nanosili bezdomovci. Byla to krajně nechutná práce, ale nakonec jsme veškeré „vybavení domácnosti“ zlikvidovali a bunkr vyčistili od nejhoršího. Práce potom pokračovaly na opravě střechy, jelikož do objektu zatékalo. V současné době je střecha částečně opravena a my se tedy chystáme na osazení původních dveří a zabezpečení bunkru před nevídanými návštěvníky. I když nás čeká spousta práce a bunkr téměř jistě neuvedeme úplně do stejného stavu, jako byl v roce 1938 (sehnat původní vybavení je finančně nákladná záležitost a doby, kdy se dalo sehnat v opuštěných bunkrech na hranicích je dávno pryč), budeme se snažit vytvořit z něj místo, kde by se lidé mohli dozvědět to, že v našem městě jsou zbytky opevnění nejen ze středověku, ale i z doby, kdy se naše země připravovala na válku s Němci.

*Vedoucí TOM Bobr Beroun
Daniel Sklenář – Custer,
ds.custer@seznam.cz,
Tel.: 605475267*

P.S.: Prosim oddíly, které se pustily do něčeho podobného, aby nás kontaktovaly a třeba se i podělily o zkušenosti.

Hurá na lišku!

Právě tento pokřik zněl petřvaldskými lesy, kde se prohánělo dvacetičlenné stádečko koníků, v jejichž sedle seděli členové Mušketýrků. Všichni složitou čtyřhodinovou Hubertovu jízdu zdárně absolvovali, jen Čikita trochu zlobila a Tereza nedobrovolně v zatáčce ze sedla vystoupila. Vůně opékaných buřtů se linula od ohniště v odpočinkové pauze a posilnění Mušketýrci se vydali na druhou půlku hubertovky. Petra, jakožto vedoucí honu, provedla zdárně celý houf složitým terénem, a když Gabka jako liška upustila liščí ohon, to byl teprve „fičák“! Všichni jezdci se snažili ulovit trofej. A kdo tedy byl letos králem honu? No, přeci ten nejšikovnější ze všech – naše cvičitelka Markétka na hřebci Glory Dancer, která se z povzdálí dívala, jak se děcka na lišku rozeběhla, avšak nestačila v tak vysokém tempu ubrzdít, a to byla její příležitost – lišácky k lišče přišla... U večerního tradičního soudu v naší klubovně byli odsouzeni všichni hříšníci Hubertovy jízdy po většinou k několika klikům, zazpívání písničky nebo krátké divadelní scény.

Další podzimní akcí byly oddílové přebory v jezdeckých disciplínách, naši členové byli rozdělení do dvou skupin dle věku, děti soutěžily v předvedení koně, kde se hodnotila péče a čistota předvedení, slovní projev jezdce. Další soutěž byla dre-

zurní zkouška, kde rozhodčí z řad našich starších hodnotili jednotlivé cviky, souhrnu koně a jezdce. Byli jsme rádi, protože se přišlo podívat i několik rodičů. Ale protože v tento den byla strašná zima, nemohly se další plánované soutěže uskutečnit, zalezli jsem proto do klubovny, pojedli guláš tety Ali a ohřáli se teplým čajem.

Celoroční činnost našeho klubu je pestrá, v létě pořádáme příměstské tábory pro děti s výukou jízdy na koni a ve spolupráci s krajem a ostatními jezdeckými spolky se pokoušíme legalizovat jezdecké turistické stezky v Severomoravském kraji. Ve spolupráci s ostatními ostravskými oddíly se pokoušíme také udržovat pořádek na turistických stezkách okolo haldy Ema.

Účastníme se i jezdeckých military závodů po celé republice.

*Za TOM Mušketýrci
Markéta Hovjáčká*

„Adame, udělej kozu!“

Už jste byli na tomické základně v Opárně? My už dvakrát. Najdete ji v malebném Oparenském údolí a je to bývalý mlýn. Hledáte-li romantiku starých chalup, najdete ji zde. Ovšem vevnitř se vším komfortem, co se sociálního zařízení týká. V pokojích se topí přímotopy, ve světnici v kachlových kamnech. Pokud budete mít štěstí, podaří se vám hned zatopit a po chvíli je zde příjemné teplo. My měli ucpaný komín papírem... zatopit se nám nepodařilo, ale vykouřili jsme z chalupy všechny myši. Až když správce Bocman vytáhl z komínku zmačkaný papír, kamna chytla správný tah a bylo vyhráno.

Ve mlýně můžete bydlet ve stodole, což sice zní podivně, ale je zde luxusní desetilůžkový pokoj se vším sociálním vybavením. Nebo v hrázděném stavení, kde je světnice, ve které se odbývá veškerý život. Nahoře je další pokoj, kde se pak pohodlně vyspí i deset lidiček a ani zde nechybí sociální zařízení. Z tohoto domu projedete mlýnici, což je další velký prostor, do podkrovní, kde jsou další postele. Ještě je zde domeček, bývalý vejminek, kde může být dalších šest osob, také zde je kompletní sociální zařízení. Správcová, paní Helenka, vám ráda podá výklad o historii mlýna, o jeho původních obyvatelích, o rekonstrukci až po kolaudaci. Umí to moc hezky podat, nenechte si její vyprávění ujít.

Nikdy se nebráníme drobným pracem, které můžeme zvládnout sami. Ať se jedná o úklid, umytí oken, rozebrání nepotřebných táborových staveb, řezání dříví. Udělat kozu na řezání dřeva byla výzva pro našeho „technika“ Adama Ježka. Ze starých prken, které jsme sem přivezli na spálení, vyrobil či sestavil celkem praktické zařízení pro řezání dříví. Možná, že nebude sloužit až tak dlouho, ale oceňuji jeho snahu, šikovnost a nadšení, jak se k tomuto úkolu postavil. Dát šanci se prosadit, udělat něco pro všechny, pro ostatní...“ Díky, Adame, dobrá práce!“

*Vratislav Florián – Hroch,
TOM Klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem*

Liščí podzim

Letošní podzimní činnost jsme odstartovali před svatým Václavem účastí na naší pouti. Město se na nás obrátilo s prosbou o pomoc s doprovodným programem. Ve spolupráci s místní knihovnou a našim ústředím, které nám laskavě zaslalo propagační materiál, jsme tedy postavili stánek a zabrali část prostoru okolo staré školky. Stánků bylo na pouti dost, ale ten náš byl něčím zajímavý. Chodili se na něj koukat i ostatní stánkaři. Čaj, sušenky, koláče, propagační materiál asociace i upletené či navléknuté náramky byly totiž za cenu, kterou si zákazník určil sám. Pro ty, co se chtěli něčemu přiučit, byla příprava dílnička plná tkaniček, tkalounů, korálků a našich šikovných vedoucích, kteří rádi předvedli, jak se již zmíněné náramky pletou či navlékají. Ti spíše sportovně nadaní si mohli vyzkoušet překážkovou dráhu, na jejímž konci stála, jak jinak než Liška. Když se jim ji podařilo zasáhnout (byli to všichni), mohli si z truhly pokladů vybrat, co chtěli.

Na koci září proběhl také druhý ročník drakiády pořádaný našim oddílem. Na louce nad základní školou se sešli mnozí více či méně zkušené „pouštěči“ různých letajících i nelétajících draků či jiných prapodivných stvoření. Stejně jako loni, bylo již po chvíli vidět, že pokrok se nedá zastavit. Plastových kupovaných draků byla přesila. Přestože si jejich majitelé mysleli, že mají v lehkosti konstrukce výhodu, museli předvést stejný um a mít

šťěstí jako ti, co si dráčka vyráběli sami doma. Po hodině snažení všichni přivítali malé občerstvení a porota mezi tím zhodnotila všechna létadla a zařadila je do různých kategorií. Při vyhodnocování vítězů měli mnozí ještě červené tváře z běhání do kopce. Ten nejlepší získal pohár, ale ani ostatní nepřišli zkrátka. Jak to u našich akcí bývá zvykem, každý si odnesl nějakou tu odměnu. Doufejme, že se sejdem zase příští rok, a to ve stejném či větším počtu a snad s někým přiletí i lepší vítě.

Při jedné naší schůzce bylo řečeno, že bychom mohli přespat na zámku, a opravdu, král Jindřich nás pak jednoho dne srdečně přivítal ve svém panství a propůjčil nám dokonce několik ze svých komnat. Když nás zámek provázel, postěžoval si na zlého černokněžníka, který unesl jeho dceru Laudinu na zříceninu hradu Muchovštejn. Vydali jsme se jí tedy s princem hledat. Cestou jsme museli překonat několik překážek a jak to již bývá, za devatero horami jsme našli uvězněnou princeznu. Už jen zbývalo nalézt ten správný klíč na stromě klíčovníku a mohli jsme princeznu vysvobodit. Ten pravý klíč našel samozřejmě princ. Odemkl mříž a mohli jsme se vrátit zpět ke králi. Na zámku pak bylo veselo, král se přivítal se svou ztracenou dcerou a přislíbil prince její ruku.

Večer jsme si zahráli pár her a po velké záchranné akci zalezli na kutě. Ráno jsme si zazávodili na zdejší autodráze a pak už zbývalo jen se na cestu domů trochu vybarvit.

Vzhledem k tomu že se blíží konec nového roku, je slušností se ohlédnout, co se v tomto roce událo a samozřejmě poděkovat. Mimo výše popsaných akcí to byly i mnohé další a já bych tak v prvé řadě chtěl poděkovat vedoucím, našim liščatům a jejich rodičům, Asociaci TOM a městskému úřadu. Bez nich by nebyl žádný oddíl, nezaplnil bych dny tím, co mne baví a ani si neužil tolik zábavy. Poděkovat se sluší i všem sponzorům, které naleznete na

stránkách www.liscata.com a www.liscita-bor.com. Bez nich by nešlo vše tak hladce a mnoho akcí by nemohlo ani vzniknout. Je škoda, že slova či fotografie jim nepříblíží ty jiskřičky štěstí v očkách dětí, které vidíme a pro které to vše vlastně děláme. Poděkování patří i těm, co nás podporují a fandí nám. Všem přeji já i všechna liščata krásné vánoční svátky plné pohody, a v příštím roce rovnou, suchou stezku a modré nebe nad hlavou.

Jiří Martinek,
TOM Liščata, Velké Hamry

Florbalový dršmaš

Tribuny bouří, diváci skandují a ve vzduchu je cítit napětí, když se míček posledního finálového zápasu míhul kolem brankářovy tyčky nebo zasvístěl vzduchem v ladné křivce prudké střely. Přátelé, florbalový Dršmaš byl opět tu a znovu skvělý!

Pražský oddíl TOM S.T.A.N. letos opět uspořádal sportovní klání, kde je holemi vyzbrojeným hráčům povolena urputná honba za děravým míčkem. Ač se již dopředu vědělo, že helmami mohou být vybaveni vždy pouze dva ze zápolících, boj o sladké ocenění přijeli s domácími favority svěst mnozí hrdinní Dakoti, chrabří Chippewáci i srdnatí Veverci. A stálo to věru za to.

Velcí i malí, všichni se skvěle bavili a užili sobotního dne opravdu naplno, za což patří dík hlavně domácím, kteří letos obhájili titul v kategorii starších. Mladší kategorii vybojoval suverénní tým bojovníků z Chippewy. Ani ostatní však neodjeli zklamáni – byl to totiž opravdu prima den s kamarády z jiných oddílů a hlavně proto se sem všichni rádi vrací.

Matěj Chour,
TOM Veverk, Brandýs n. L.

Podzim na Vlčí hoře

Už je to tady. Tak zase píšu o počasí. Pamatuji, jak jsme se v tanečních kurzech pubertálně smáli tomuhle tématu, které takřka vždy znamenalo poslední, zcela zoufalý a zbytečný pokus o navázání konverzace s neznámou dívkou. Uznejte sami, kdo by se při pohledu do jejich hlubokých očí (tedy ve slušnějším případě) chtěl bavit o přeháňkách a přicházející studené frontě. Jenže uběhne sotva pár let a už zase smolím článek o rozmarech středoevropského klimatu. Vše začalo nějak takhle:

Naštěstí jsou v Krásné Lípě nádraží dvě a my vystupujeme až na tom druhém. Zatímco se vlak pomalu rozzíždí, my v mlze luštíme nápis na nádražní budově. Mlha jen občas dovolí vystoupit obrysům budov a stromů kolem trati a celá krajina působí trochu snově, jakoby nic nebylo doopravdy. Jenže sychravý den a vlezlé drobné mrholení skutečně jsou a právě nás uchvátily do vlhkých parátů a tlačí nás přes Krásnou Lípou podél starých továrních budov a podsádkových chalup do nevlídného podzimního počasí.

Čtenář si asi řekne, že vidím celou věc trochu pesimisticky, vždyť přece podzim je krásné roční období, zlátnoucí listí, listnaté lesy, které hýří barvami a tak. Jenže ani další den slunce nepřináší a mlhavý opar vládne pestrobarevnému světu.

První sněhová vločka se mi otřela o nos. Jen to neslyšně zasyčelo a zmizela pryč. Byla už tma a tak jsem neviděl, odkud se vzala. Samozřejmě, spadla z oblohy, to

řekne každé malé dítě, jenže je teprve říjen, bílý kůň svatého Martina chrní ještě dva týdny ve stáji a mne zatím přistála další vločka na obočí. Tak ono jich je tu víc, pomyslí si a přidám trochu do kroku. Cesta je ještě dlouhá.

A tak jsme kolem půl jedenácté večer přinesli s dvěma kamarády v podrážkách bot první sníh na Vlčí horu. Psal se šestaadvacátý říjen.

Stojíme na kraji lesa a počítáme škody. Malé svaly v obličejí mi ztuhly, ztěžka artikulují, na obočí se mi udělala námraza, kterou nemůžu sundat. Nohavice mám po kolena vlhké, jak se brodíme jazyky navátého mokrého sněhu. Štěpán, který si vyrazil jen tak nalahko, se klepe v půjčené mikině, dětem v botaskách čvachtají mokré ponožky. Vítr na pláních žene sněhové vločky vodorovně, vánice bichuje osamělé stromy podél silnice. Do Brtníků dojdou jen ti nejsilnější.

V sobotu nepřestalo sněžit ani na minutu. Napadlo možná dvacet čísel sněhu, auta odpočívají ve škarpách, zatímco jejich majitelé někam zuřivě telefonují. Je příjemné sledovat za oknem tanec vířícího sněhu a poslouchat praskání dřevěných polen v krbu. Dokonalá zimní scéna, jen to pestrobarevné listí na stromech k tomu všemu nějak neladí. Co asi přinese poslední den?

Už vím, proč je má nejmilejší barva modrá. Je to barva oblohy v krásném zimním dni. Slunce rozzáří bílé pláně a sněhové peřiny na střeších dřevěných domků a nad tím vším vládne čistě, žádnou jinou barvou nezkalené modré nebe. Modrá mi rozlévá radost po celém těle, lépe se mi dýchá, optimismus mi proniká buněčnou stěnou a napadá jádro každé mé buňky. Kolem malebných lužických stavení kráčíme k rozhledně na Vlčí hoře. Dneska se zdá být nějak blíž než v mlze nebo sněhové vánici. Modrá je mocná čarodějka.

Jak odjždíme vlakem domů, zimní krajina ustupuje. Pole dostávají znovu svou hnědo-zelenou barvu, tu a tam se drží poslední zbytky sněhu. Jak se blížíme k Ústí, zima už definitivně končí svou vládu a po ní přichází do kraje kolem mocné řeky Labe podzim.

*Jiří Magasanik,
3. VOM, Ústí nad Labem*

P.S.: Tento článek nedoporučuji používat jako výukový materiál ve škole. Ta paní učitelka, která by malým dětem vysvětlila, jak je možné, že po zimě přichází podzim, by si rozhodně zasloužila nominaci na Zlatého Amose.

O půvabu skalních bran

Skalní zeď s Pravčickou bránou

Schválně, hádejte, kde v našich pískovcových krajích musíte nejdřív zaplatit astronomické vstupné, abyste si tam pak mohli dát předražené pivo? Takových míst je vlastně možná několik (Prachovské skály, Máchovo jezero), alev absurdnosti obojího jednoznačně vede malý prostor o rozměrech přibližně 50 × 150 metrů východně od Hřenska v Českém Švýcarsku. Vedle hotelu Sokolí hnízdo se na tomhle kousku země coby tradiční symbol „divoké přírody“ totiž vypíná Pravčická brána. Pískovcový skalní oblouk o šířce 27 metrů a výšce 16 metrů působí opravdu impozantním dojmem, v sezóně estetičnost ještě dotvářejí červené elipsy koka-kolových slunečníků na patě brány. Zatímco vyšší ceny v Sokolím hnízdě se dají pochopit – je to restaurace horského stylu, nesoucí stoletou patinu – vybrané peníze se zřejmě investují toliko do důmyslných zábran, které mají znemožnit obcházení pokladny.

Ale zpět k Prebischtoru neboli Pravčické bráně. Největší pískovcová skalní brána v Evropě leží na hřbetu vybíhajícím k jihozápadu, tedy nad údolím Dlouhé Bělé. Podobných hřbetů je tu víc: západním směrem postupně Dlouhodolské stěny, Matzseidelovy stěny a Tetřeví stěny, za Suchou Bělou pak Stříbrné stěny. Je-

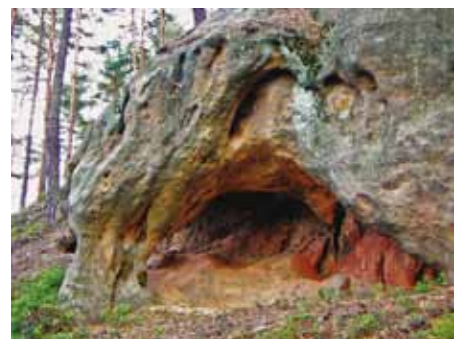
nom v masivu Pravčické brány se ale vytvořila poměrně úzká (10–20 m) a přitom dlouhá skalní zeď, kterou eroze z obou stran proděravěla. Postup eroze tu můžeme vidět na vlastní oči: na povrchu žlutavého jemnozrnného pískovce vznikají odpařováním pórových vod (a s tím souvisejícím srážením rozpuštěných solí) skalní kůry o tloušťce několika centimetrů. Krystalizační tlak solí odděluje kůry od zbytku skály, až do jejich úplného odpadnutí. Z rychlosti vzniku a zániku skalních kůr se dá odvodit, že jakási zárodečná Pravčická brána mohla vzniknout před 5–10 tisíci lety a za příštích tisíc let (nebo dřív?) ji eroze „rozežere“ docela.

Slepá brána pod Truskavnou na Kokořínsku

Dá se říct, že stejně jako Pravčická brána vzniká většina skalních bran na pískovcích: eroze postupuje z obou stran skalní zdi, až se stále zvětšující výklenky uprostřed setkají. Podobným způsobem vznikly i brány v národním parku Arches v Utahu, kde jsou úzké skalní zdi (tam jim říkají fins – ploutve) velmi časté. Skalních bran o rozměrech té Pravčické, ba i větších, jsou tam desítky. Všechny se vytvořily v lososově růžovém pískovci Entrada.

V geologicky pestřejších českých pískovcích narazíme na mnohem širší škálu velikostí i tvarů skalních bran. Roztodivné tvary jsou způsobené různými formami eroze, které se u nás uplatňují, i různou odolností pískovcových vrstev. Mnohé skalní brány také vznikly rozšiřováním puklin; poznáme je podle toho, že jsou úzké a vysoké. Na Kokořínsku může být strop těchto bran vyztužený vodorovnou deskou železitého pískovce, která za-

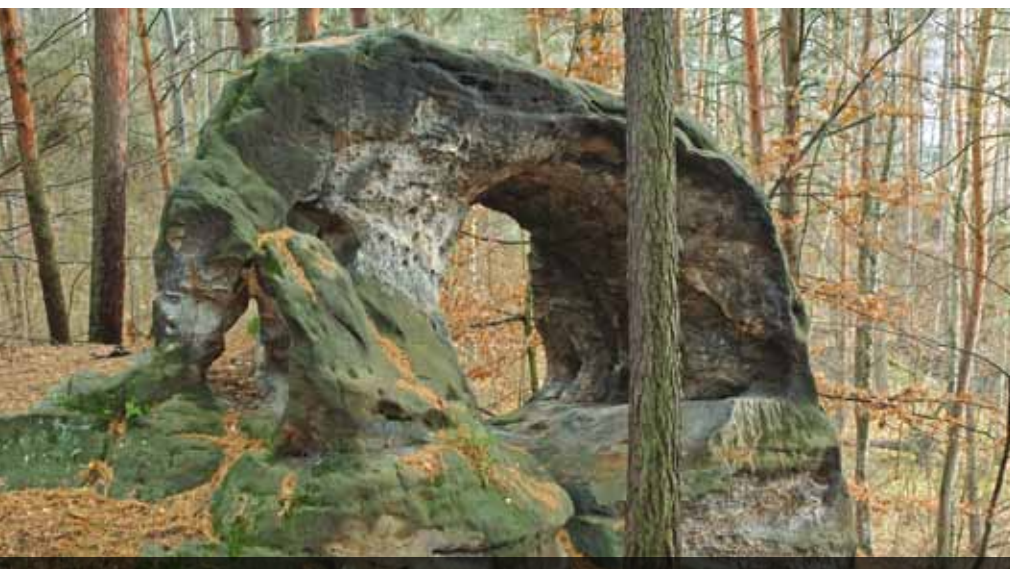

Vznik skalní brány rozšiřováním skalní dutiny u Hradčan

braňuje zvětšování brány směrem nahoru a zaručuje jí slušnou životnost. V Českém ráji – v Klokočkách a na Drábovně – mají některé brány a skalní tunely dokonale kruhový průřez. Tady můžeme uvažovat o stejném vzniku jako u klasických „klokočských“ jeskyní: rychlým vyklizením (někdy i umělým prokopáním) kulovité dutiny, která byla v důsledku dávného rozpuštění tmelu vyplněná jen sypkým pískem.

Kromě skalních bran se v našich pískovcích často setkáme se slepými branami. Jsou to dutiny obloukovitého tvaru, zahloubené do skalní stěny uprostřed svahu, kde pískovec nemá podobu skalních zdí. V hloubce několika metrů jsou náhle ukončené neprůchodnou strmou puklinou. V mnoha ohledech se chovají stejně jako pravé skalní brány, protože i zde leží veškerá váha nadloží na bočních pilířích. Díky nepravidelnému rozložení zátěže na pískovcových branách neprobíhá eroze klenby stejnoměrně a výsledkem jsou dokonalé lomené oblouky, jaké známe z gotických katedrál.

Zatížení pilířů skalních bran se projevuje protažením voštin na těchto pilířích ve směru největšího tlaku. Takové „nudlovité“ voštiny pak mohou mít při šířce několika centimetrů i metrovou délku, a mohou tak celý podivuhodný přírodní výjev

Kruhová brána u Rohlin v Klokočkách

esteticky doplňovat. Z nálezu obloukovitě protažených voštin na skalním ostrohu můžeme usuzovat na přítomnost skalní brány ještě dlouho po jejím zřícení.

Skalní brány jsou ve všech pískovcových oblastech. Paradoxně právě v Českém a Saském Švýcarsku je jich poskrovnu: kromě Pravčické brány je obecně známa jen Malá Pravčická brána – taková její zmenšenina v měřítku 1:7. Na saské straně je za bránu vydáván skalní tunel Kuhstall. Nepoměrně víc bran a branek je na druhém břehu Labe, v Tiských stěnách. Vytvořily se hlavně na puklinách a největší z nich jsou až 10 m vysoké.

V Českém ráji se skalní brány soustřeďují hlavně do oblasti Hrubé Skály (Stojan, Brána, Branka) a do okrajových částí Klokoček, kde na „díry“ v pískovci narazíme skoro na každém kroku (třeba oblast u Rohlin). Hodně fotografovaná je samostatně stojící brána na hradě Rotštejně. Velké brány, vzniklé prohlubováním výklenků na koncích skalních ostrohů, jsou i v Příhrabských skalách a v okolí Branžeže (například půlkruhová Duhová brána).

Na Kokořínsku je nejznámější skalní brána ve Vojtěšském dole, nedaleko Jestřebických Pokliček. Kromě ní jsou tu ještě desítky podobných, nepojmenovaných bran o velikosti prvních metrů, které vznikly rozšiřováním skalních dutin a výklenků (v Pivovarské rokli, v rokli Klášterka, v Harasově, v Pavličkách). Mnohé ze

Protážení voštin ve stěnách skalní klenby u Branžeže

zdejších přepisů jsou ve skutečnosti slepými branami (Hradkov). Zajímavá je brána Frauentor v Hradčanských stěnách, na jejímž vzniku se zřejmě podílelo rozpuštění vápničtého tmelu v pískovci, tedy krasovění, stejně jako na vzniku nedalekého systému dutin Psích kostelů. Vstup do bývalých lomů na mlýnské kameny na Milštejně v Lužických horách je ukázkou skalní brány v tvrdém, silně prokřemeněném pískovci, i když se nedá vyloučit, že byl při těžbě kamene uměle rozšířen.

Ačkoliv se mezi skalními branami v našich pískovcích najdou unikátní podivuhodných tvarů a zajímavého vzniku, Prav-

čická brána nemá konkurenci jak svými rozměry, tak celkovou majestátností. Z blízkého evropského okolí by ji mohla sekundovat leda 13 metrů vysoká Gotická brána na slovenském Súlově. Menší a nižší skalní brány jsou sice méně nápadné, zato dokáží lépe chránit před deštěm, a byly proto už od pravěku využívány jako přibytky nebo strážní stanoviště. Některé z nich v Českém ráji donedávna poskytovaly přístřešek trampům. V každém případě stojí za to si skalních bran všimnout coby milého ozvláštňení našich pískovcových krajín.

*Jiří Adamovič – Žralok
Převzato z časopisu Vitamin Kř!*

Obloukovitý pilíř Duhové brány u Branžeže

Dvojitá skalní brána u Rohlin v Klokočkách

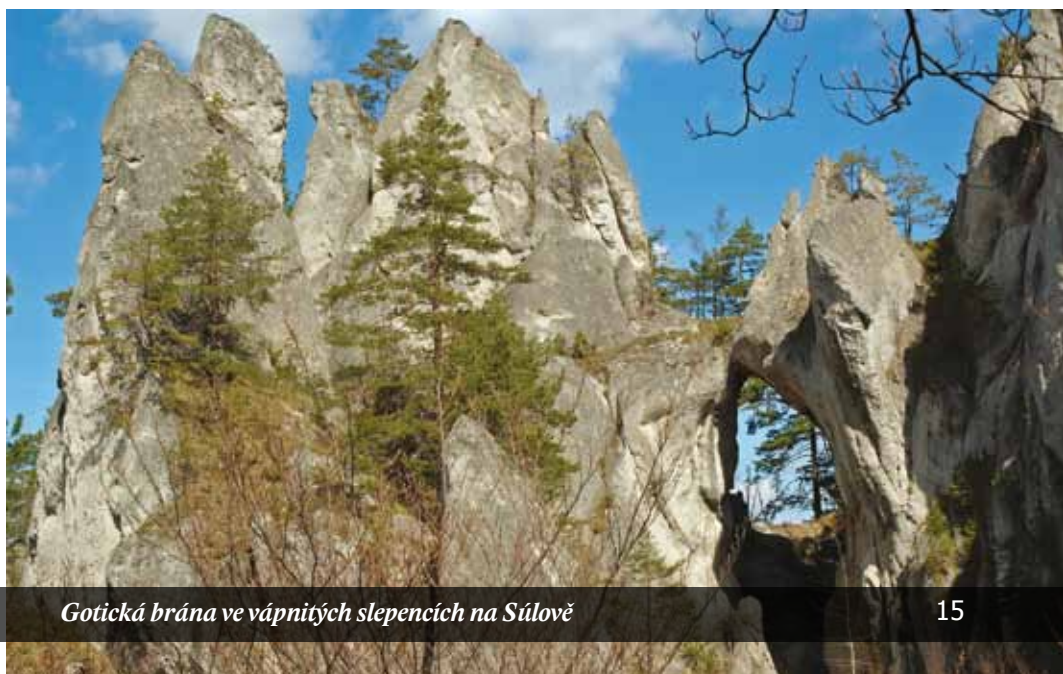
Skalní brána na Dědových kamenech u Svojkova

Brána Frauentor v Hradčanských stěnách

Trojúhelníková brána ve Vojtěšském dole, Kokořínsko

Gotická brána ve vápničných slepencích na Súlově

Děláme to, co nás baví...

Sledujete jak ten čas letí? Už je konec roku 2012, a to jsme se nedávno vrátili z letního tábora. Většina lidí stále někam spěchá, nestíhá, odkládá úkoly či předsevzetí „na někdy“. Pokaždé se najde NĚCO, co má přednost. Chci se na chvíli také zastavit, zamyslet se...

Kromě štědrých dotací od naší mateřské organizace jsme letos dostali (pardon, mohli si koupit za nepatrný peníz, vzhledem k tomu, kolik dnes takové knihy stojí) krásnou knihu Táborová dobrodružství z dílny Zlatých šípů plnou námětů a nápadů (k nezaplacení) na táborové hry. Závídím klukům „šípákům“ jejich nápady a možnosti na tyto rekvizity, ale mnohdy je jen inspirace, nakopnutí k vlastnímu přizpůsobení jejich námětu.

Jednoho sychravého nedělního večera nám přivezl až domů Matěj Chour dvě tajemné „Hravé krabice“, ve svém volnu, vlastním autem... to není samozřejmost. Podle obrázků jsem opět poznal lví podíl kluků „šípáků“. Několik her jsme již vyzkoušeli, skvělé. Jsem rád, že jsem se přihlásil „k odběru“ (divné slovo) Hravých krabic“. Už se těším, až „Tukanou“ vyzkoušíme ve společnosti na tomické základně ve Sloupu, která je k této hře jako stvořená. Zase, někdo tyto „krabice“ vymyslel, vyrobil a hlavně zaplatil. Nás to

nestálo ani korunu. Každý víme, jak je těžké dneska sehnat peníze na nějaký smysluplný projekt a asi ještě těžší je jej nakonec uspokojivě vyúčtovat (a že vím o čem mluvím, tedy píšu).

Mám garáž, ale auto se však do ní už dávno nevejde. Máme tam oddílový materiál, který jsme za ta léta nashromáždili – kanoe, pádla, stany, rafty, nafukovací čluny a spousta dalších krabic s roztočnými předměty, které „by se mohly ještě někdy hodit“. A to jsme dostali ke konci roku ještě výpověď z klubovny, tak sem přibyl stůl na pinčes, stolní fotbal, stoly, židle...

Sháníme novou klubovnu, leč u nás na radnici je to jak na Divokém západě, vedení se tu střídá, aniž by byly nějaké volby. Naštěstí si ale radní nevyřizují účty kolty.

Letos jsme měli ale nakonec velmi štědrý rok, zejména díky dotacím od Asociace TOM. Ty zase vyřizuje naše paní účetní Alice Pařízková. Shromažďuje, kontroluje a hlavně vyřizuje naše žádosti podle námi vyplněných formulářů. Násobím-li moje počtem oddílů, tak je to slušný štos žádostí. A to se ne vždy daří dodržet termín (ale mně snad ano).

Nečekaným, velmi milým vánočním dárkem byla mimořádná materiálová dotace, získáme navíc pět kompletních ferrátových setů (už si nebudeme muset půjčovat od skautů...). Ještě ve večerních hodinách jsme vše dolaďovali se Zuzkou Antošovou – jistě už nebyla v práci.

Vážím si práce všech kolegů oddílů, všech pracovníků ústředí Asociace TOM, kamaráda Jirky Choura, který dává do kupy Tomíka (a jestli mu každý posílá příspěvky na poslední chvíli jako já, tak musí mít nervy jak provazy). Všichni dělají NĚCO navíc, pro děti, pro cizí děti, pro

jejich radost a jejich odměnou je mnohdy jen úsměv a jejich spokojenost. Ale ani to není málo. Přeji vám všem mnoho zdraví, štěstí a pohody nejen do nového roku. A vy na ústředí, mějte prosím s námi oddílky trpělivost. Děkuji vám za všechno.

Vratislav Florián – Hroch,
TOM Klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem

Hravé krabice putují po celé České republice

Už Vás někdy v životě potěšila krabice? Dovedli jste si vůbec představit, že Vás na konci roku 2012, v době plné vládních krizí, finančních skandálů a evropské byrokracie, mohou potěšit dvě lepenkové krabice pořízené právě z evropských peněz?

Náš spolek již skoro rok spolu s partnery z Ligy lesní moudrosti, Duhy a YMCA v ČR čerpá finance z Evropského fondu v rámci projektu Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. Jedním z cílů projektu je zhotovení „metodických sad“ pro oddíly. Ano, to jsou ty radostné krabice.

Fotografie výmluvně dokazují, kolik radosti v podobně her, říček, hlavolamů,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

dřevěných paliček na kriket, tukec atd. se v nich skrývá.

Herní sady jsou určeny výhradně do interiéru, do našich kluboven, tělocvičen či klubů.

Oddílům TOM, které po masivní a nabízející informační kanonádě projevily o hry zájem, je do Vánoc rozvezli živí poslové z našich řad, několik oddílů si přijelo na ústředí samo, některým z nich hry přiblížil manažer projektu Lukáš Hušek.

Tomíci, ale i několik kmenů Ligy lesní moudrosti, oddílů YMCA či Duhy a také několik oddílů skautských, nyní nadšeně testují obsah hravých krabic - hrají, hrají a hrají. Děti si mohou v klubovnách při oddílových schůzích vyzkoušet až 11 her různého typu, dalších možných kombinací je nepočítaně.

Už nyní máme první ohlasy od našich oddílů, které Hravé krabice vyzkoušely mezi dětmi. K naší spokojenosti jsou jen kladné, výrobci z firmy Červotoč, takto Ivošovi Skočkovi a Jiřímu Palátovi, patří uznání.

Děti budou se svými vedoucími testovat herní sady až do dubna či května 2013. Po vyplnění testovacího dotazníku obdrží oddíl 4000 Kč jako testovací prémii.

Z oddílů, které se do testovací fáze projektu nepřihlásily, přichází nyní dotaz, zda bude mezi tomíky vypuštěna další várka Hravých krabic. Ano, bude, tentokrát již bez 4000 Kč prémie. Druhá várka bude distribuována mezi tomíky a další zájemce od 1. září 2013. K odběru budou oddíly včas vyzvány, stačí jen nezaváhat.

V rámci stejného projektu chystáme pro naše oddíly další radůstku, další překvapení – herní vak Matěje Chour, úředně zvaný „outdoorová sada“ bude představen na svitavském sněmu. Vaků bude podstatně méně, celkem ve dvou etapách 80 kusů, budou určeny pro venkovní použití a platí u nich to samé jako u Hravých krabic – zájemci, neváhejte!

Vaky budou navíc prioritně poděleny oddíly, které vysílají své svěřence na letní táborové školy nebo závazně příslibí, že v roce 2013 tak učiní.

Tomáš Novotný, Lukáš Hušek

Chata KČT na Čeříneku

Překrásná krajina v přírodním parku Čeřínek je spojená s počátky a rozvojem turistiky na Jihlavsku. Už v roce 1923 postavili turisté na 761 metrů vysokém kopci chatu, kterou po různých přestavbách provozují dosud. Chata KČT Čeřínek je v každé roční době ideálním východištěm značených pěších tras Českomoravskou vrchovinou či jen pohodových vycházek po okolí. Zdejší naučná stezka zavede turisty do svěží vysočinské přírody, v níž naleznou čtyři přírodní památky a bezpečet malených zákoutí..

Terén je vhodný i pro milovníky cykloturistiky – z velkého množství cest a cestiček si vyberou zájemci všech věkových a výkonnostních skupin.

Pouhých 100 metrů od chaty je horní stanice vleku 600 metrů dlouhé lyžařské sjezdovky.

Kontakt: Zdeněk Vlček

www.chata-cerinek.cz

Hutě 14, 588 51 Batelov

tel. +420 608 662 650

Email: info@chata-cerinek.cz

IČO 12428485

GPS: 49°22'27.315''N,

15°26'9.423''E

Chata KČT Čeřínek nabízí ubytování pro více než 50 osob s plnou penzí nebo polopenzí.

Sleva pro členy KČT 40 Kč os./den.

Míša Svatošová

Chvála brigádníkům!

Tradiční a upřímné poděkování patří všem oddílům a jejich vedoucím za pomoc při údržbě našich asociačních základen. Obzvláště pak děkujeme těm oddílům, které se o brigádu přihlásí samy od sebe, jezdí pravidelně a kdykoliv se na ně obrátíme, reagují bleskově a ochotně.

Pomůže nám i malá výpomoc oddílů, které v rámci výpravy věnují pár hodin práci na zahradě či v chalupě.

Stejně velké poděkování patří všem našim správcům a správkyním, bez jejichž pomoci bychom neměli naše chalupy a základny v tak dobrém stavu. Jsou to: Jaroslav Veselý, Jindřich Zápotocký, manželé Wiedersteinovi, otec a syn Šmídovi, Josef Crla, Jiří Beneš, Pavel Vaňásek, Milan Višek, Karel Hoffmann, Miloslav Vaňoušek, Helena Podroužková a Jiří Homolka.

Děkujeme jmenovitě také těmto oddílům:

TOM 430 Ještěrky

TOM 4207 Kadao

TOM 4501 Kamarádi

TOM 19029 Klub lesní moudrosti

TOM 19071 Javory

TOM 3802 Lotři

TOM 50601 Bodláci

TOM 17001 Lvičci

TOM 19028 Sluníčka

TOM 21201 Lipováček

TOM 19195 Táborníci

TOM 19034 Světlušky

TOM 190206 Špacírek

TOM 21001 S.T.A.N.

TOM 9901 Čmoudíci

TOM 2713 Roháči

TOM 50725 Sedmička

TOM 803 Termít

TOM 19121 Vltavíni

TOM 4316 Průzkumník

TOM 19 123 Šlápoty

TOM 4335 Sylvatik

TOM 2321 Blesk

TOM 4005 Robinsoni

TOM 1419 Otrokovice

TOM 1412 Otrokovice

TOM Maracaibo Třinec

TOM BVÚ Ostrava

TOM 9999 Veverk

Pokud jsem omylem na nějaké pilné brigádníky zapomněli, přihlašte se, prosím, uveřejníme Vás na webu, v dalším Tomíkovi...

Zuzana Antošová

týpí jako domov

Postupem času čím dál více rozlišuji, co je důležité a co ne – aniž bych to pro mě důležité nějak snižoval, aniž bych shrnul své životní hodnoty do několika neměnných zákonů. Podobně jako všechno, i já se vyvíjím. Jsem někým jiným, než jsem byl před lety. Platí to i pro mé táboření v týpí. Mít méně věcí se mi zdá lepší – ačkoli teď mou filosofii narušuje naše rodičovství. Méně věcí znamená méně věcí, co by neměly smysl.

Táboření v týpí je moc pěkný způsob trávení volného času. Je to způsob nezvyklý – kruhový prostor občerstvuje ducha a ořící oheň vede k rozjímání. Poznat táboření v týpí do hloubky se mi jeví jako vhodná součást programu nejen pro oddíly či kmény, ale také pro rodiny s dětmi nebo starší odrostlíky z oddílu, ať už vedou

děti nebo ne. Týpí může být jen plachtou k přenocování, trochu nepraktickým větším stanem, nebo skutečným domovem. Příkladím se k druhé variantě používání týpí. Pak má týpí atmosféru a blahodárný vliv na naši duši.

Proto jsem se rozhodl do budoucna vyprávět o táboření v týpí jaksi odznova s důrazem na vytvoření atmosféry. Nazval jsem si to pracovní „indiánem levně, rychle a malebně“.

Zpět k pracovnímu názvu.

Proč indiánem? Čech indiánem nikdy nebude a ani to není třeba. Aby člověk tá-

bořil v týpí, dokonce ani nemusí všechno dělat po indiánsku. Navíc – týpí je kočovnický stan a my nemůžeme kočovat. Indiánem ale také myslím také člověka, který je ve vztahu se svými kořeny, se svou vnitřní podstatou. Můžeme říci, že z tohoto postoje pak vyplývá i jeho vztah k okolí – vytváří v něm klid, krásu a porozumění. Známe několik takových indiánů – a to jsou Češi a ani netáboří v týpí. Při táboření v týpí bychom ale něco po indiánsku dělat mohli. Proto indiánem.

Proč levně? Často lidé namítnou, že vybavení do týpí v indiánském duchu je finančně náročné. Pokusím se v budoucnu popsat varianty vybavení do týpí tak, aby nebylo. Proto levně.

Proč rychle? Vyrobit parfleš, vyšívání mokasíny nebo luk dá hodně práce. V kmenech a oddílech, kde vedoucí či náčelníci dělají kvalitní program pro děti, nezbyvá čas na vyrábění vybavení do týpí, i když chuť by byla. Proto rychle.

Proč malebně? I s málem věcí může týpí působit malebně. Jde také o to, aby se pěkné indiánské nebo woodcrafterské vybavení dalo zabalit do batohu na víkend. Malebnost vzniká ze schopnosti člověka vytvářet kolem sebe krásu – věcmi i chováním. Proto malebně.

Josef Porsch – Ablákela,
ablakela@gmail.com

Olympiáda TOM jubilující

Hledání organizátora desáté československé olympiády tomíků na moravské straně mělo od posledního setkání ve východoslovenských Košicích jasného favorita. Velice nás potěšilo, že hozenou, rukavici přijal oddíl KADAO (Kamarádi dále Opava) z již zmíněné Opavy pod vedením Toma Weichta. Z oné obrovské škály nápadů a možností, kterou skýtá Opava a okolí, vykryštalizoval program, který oproti předcházejícím setkáním více dbal na sportovní a kulturní zápolení a více naplňoval slůvko „olympiáda“. Pro pořádající oddíl to byla první účast na olympiádě a s ní přišel nový náhled na věc celou. Na 300 tomíků a hostů (i ze vzdálených míst ČR a SR) soutěžilo v několika kategoriích v atletických a plaveckých štafetách, atletickém trojboji, volejbale, florbale, stolním tenise, v pěvecké a fotografické soutěži, užívalo si lezecké stěny, deskových her, hlavolamů, oddílových videoprezentací, kronik a nástěnek, přírodovědné poznávací hry, workshopů s bubnováním, smaltováním nebo koncertu kapely Come and play... Do závěrečného galakonzertu se zapojila většina oddílů a také další doprovodný program, bubeníci, pěvecký sbor Luscinia a stepařky Puls. Pokud se zde některé výsledky nevěšly, mrkněte se na stránky www.olympiadatom.eu, prohlédnout si můžete i fotografie a videa. Smutní můžeme být tedy

akorát nad „psím“ počasím, které zne-
možnilo již připravené orientační běhy
a večerní městskou hru.

Oficiální ráz akce dodala nejenom účast
nejvyšších představitelů Asociace TOM,
KČT a KST, ale také zástupci a milé příje-
tí u pana primátora Opavy, Prof. PhDr.
Zdeňka Jiráska, CSc. Z bohaté možnos-
ti poznání města a okolí mnozí navštívili
pohádkový zámek Hradec nad Moravi-
cí, pýchotní srub v Milostovicích, Arbore-
tum v Novém Dvoře, radniční věž Hlásku,
krásně zrekonstruované Slezské zemské
muzeum (nejstarší muzeum v Česku)
a další pamětihodnosti. Cestování po
městě zpříjemnila všem domluvená MHD
zdarma!

Pořadatelé a pohostinná Masaryko-
va střední zemědělská škola společně na-
sadili vysokou latku, která se bude těžce
překonávat ať již na Moravě nebo Sloven-
sku. Ale to vůbec nevadí, již nyní se těšme
za dva roky za hranice k našim nejbližším
přátelům na 11. ročník.

*Rostka Kašovský,
TOM ČMOUDÍK, Ostrava*

V Oparně to žije!

Strašně to letí. V prosinci to byl rok
a půl, co tomíci otevřeli Oparenský mlýn.
Pojďme se podívat, co zajímavého se tu
v poslední době dělo.

Druhá letní sezóna ve mlýně byla na-
bitá a pestrá. Táborový týden bez mami-
nek si užívali tátové s dětmi pod vedením
Zdenyho Šmídy z České Lípy, následova-
val pohádkový tábor TOM Kulišků z Roz-
tok, pak se mlýn ocitl v moci kouzel Har-
ryho Pottera na táboře TOM Maracaibo
ze Trince. V srpnu tu skládaly náročné
mlynářské zkoušky děti z DDM Labyrint
Kladno, které vystřídal soustředění ma-
minek s dětmi. Prázdninovou sezónu uza-
věřila výprava z německého Steinbachu.
Skupina mladých ze spřáteleného spolku
Erzgebirgsverein, našeho projektového
partnera, přijela na kolech, večer jsem se-
děli u ohně, povídali si, zpívali a pláno-
vali další česko-německé akce pro rok 2013.
Léto bylo krásné!

Během léta byly ve mlýně uvedeny také
první dva z programů environmentál-
ní a kulturní výchovy. Program „Ve mlý-
ně a na statku“ je zaměřený na mlynářství,
život a práci ve mlýně, získávání obživy
říve a dnes, původ potravin a chov domá-
cích zvířat. Druhý program „Lesní čar-
ování“ děti zážitkovou a herní formou učí
o ekosystému lesa a o stromech, jejich ži-
votě, stáří, využití. Programy si vyzkoušely
první čtyři oddíly. Pokud se na mlýn chys-
táte, můžete si programy objednat k ví-
kendovému pobytu. V případě zájmu pište
alespoň dva týdny předem na: [oparensky-
mlyn@a-tom.cz](mailto:oparensky-
mlyn@a-tom.cz). Děti programem prove-
dou lektorky z řad tomíků Lucka Boule
Tučková a Helena Podroužková.

Zajímavá návštěva přišla do Oparna
v listopadu. Skupina studentů Vysoké školy

ekonomické navštívila mlýn jako úspěšnou
ukázkou evropského projektu, kde spolu-
pracují dva zahraniční partneři. Pro stu-
denty byla kromě prohlídky připravena
krátká přednáška o historii mlýna a hlav-
ně o zpracování a průběhu projektu obno-
vy mlýna v rámci programu Cíl 3.

Začátkem listopadu se také ve mlýně
nakrátko obnovil stavební ruch. Bylo třeba
před zimou zpevnit břehy potoka, byly
opraveny stávající zídky a schody k potoku.

Koncem listopadu byl také (konečně!)
dostavěn nový můstek před mlýnem,

A co se chystá v dalším roce? Kromě
mnoha dalších výprav, soustředění, pro-
gramů, táborů (volný víkend je tu oprav-
du výjimkou!) se budeme snažit ochránit
mlýn před velkou vodou. Bude to zname-
nat opět větší stavební opatření, možná na
nějakou dobu i zavření mlýna pro oddíly,
ale až bude hotovo, bude to stát zato. Mož-
ná bude i mlýnské kolo!

Helena Podroužková

Podzimní aktivity České rady dětí a mládeže

Podzim se na půdě České rady dětí a mládeže odehrával ve znamení 72 hodin. Ne snad, že bychom zde pracovali pouhé tři dny, ale v polovině října probíhal jeden z největších projektů loňského roku 72 hodin – Ruku na to! Do projektu se také zapojily oddíly tomíků a asociace se tak stala jednou z nejakčnějších organizací. V listopadu proběhlo

tradiční Valné shromáždění, na kterém se opět rozhodovalo o žádostech o členství organizací, které se hlásí k ochraně přírody. Díky jejich sporu se ovšem rozhodnutí odročilo až na jarní VS. Dále jsme propagovali výstupy projektu Finanční gramotnost, ve kterém se spustila soutěž o zajímavé ceny. Na konci listopadu se ČRD stala právoplatným členem Evropského fóra mládeže, čímž se završilo dlouholeté snažení vedení naší národní rady patřit mezi rady evropské. Tradiční akce „Setkání“ se letos konala v Lobkovickém paláci na Pražském hradě, kam jsme letos k diskusi pozvali kandidáty na prezidenta ČR. Z pozvaných dorazil pouze Přemysl Sobotka, který zodpovídal dotazy zástupců sdružení. Bezprostředně po akci následovalo předání Ceny Přístav, ceny pro politiky, úředníky a soukromé společnosti, kteří podporují aktivity sdružení dětí a mládeže.

Mezi navrhovateli se velmi často objevovaly oddíly tomíků. V polovině prosince proběhla studijní návštěva Bavorského kruhu mládeže a Evropského parlamentu, kde zástupce ČRD přivítala europoslankyně Zuzana Brzobohatá. Předseda Aleš Sedláček společně s rozličnými pracovními skupinami dále jednal o daňových výhodách pro veřejně prospěšné organizace, o novém znění rejstříkového zákona, připravoval manuál pro vypořádání se s transformací o.s. na spolek, byl v kontaktu s MŠMT ohledně vyúčtování dotací a čerpání finančních prostředků v roce 2013. V závěru roku byl v kanceláři předsedy odhalen obří komiks mapující historii ČRD a její současný stav. Podzim a závěr roku byl v ČRD opravdu velmi akční.

Tomíci, mějte se fajn!

Ondra Šejtka

Tuláci slavili 90 let!

Zakladatelka a dlouholetá vedoucí oddílu TOM 1301 Tuláci Frýdek-Místek – paní Jarka Popelářová – oslavila v listopadu 2012 krásné životní jubileum 90 let. Popřát přišli zakládající, bývalí i současní

členové oddílů a všichni přáli hlavně pevné zdraví a životní elán, kterým Jarka stále těší své okolí!

*Daniela Gachová,
TOM Tuláci, Frýdek-Místek*

Co bylo v říjnu, listopadu
a prosinci 2012
a z kraje ledna
2013

❑ Proběhla soutěž 21, a to opět na Polaně a ve Sloupu. Kategorii malých oddílů vyhráli hronovští Lotři, sloupské vítězství pak patřilo českolipské Chippewě.

❑ Opavské Kadao Tomáše Weichta se vzpamatovávalo z úspěšné a organizačně nesmírně náročné slovensko-české olympiády, kterou poslední říjnový víkend Opava hostila a při jejímž pořádání tamní tomíci odvedli obrovský kus práce.

❑ V Planetě YÓ, pozoruhodném pásmu České televize, vystoupili vedoucí banátských táborů Tereza Chmelová z Ligy lesní moudrosti a Pavel Chlum Chlumecký z poděbradských Robinsonů a povídali si s dovádívkou moderátorkou o tom, jak se pořádá tábor 1200 kilometrů od České republiky.

❑ Vedení spolku jelo do Frýdku Místku poblahopřát Jarce Popelářové, dlouholeté šéfově tamních Tuláků, k devadesátinám, kterých se dožila v plné svěžesti duševní i fyzické.

❑ V KČT se v kvapu začaly připravovat nové stanovy, a to hned ve dvou skupinách navrhovatelů, ač příslušná ustanovení nového Občanského zákoníku říkají, že je k takovéto činnosti ještě několik let času. Pozoruhodné je, že ti, kterým leží současná úprava vztahů tomíků a klubu roky nestravitelně v žaludku, využili přípravy nových stanov k pokusu eliminovat v novém znění stanov zastoupení tomíků ve vrcholném vedení, zpochybňují existenci Kostky jako nebyrokratické a sloužící „sběrné oblasti“ a vůbec začali konat vše, aby se spolupráce tomíků a klubu co nejméně zkomplikovala.

V reakci na tyto pokusy se vedení tomíků na své schůzi jednomyslně usneslo, že současný model je vyhovující a že nevidí důvod na něm cokoli měnit.

❑ Ve Sloupu v Čechách se konala porada ministerských úředníků, zástupců spolků a středisek volného času, to vše za účasti náměstkyně ministra paní Evy Bartoňové, ředitele odboru pro mládež M. Urbana a šéfů několika republikových spolků.

❑ Matěj Chour, Hop a Youry a také Rosta Kašovský rozváželi po celé republice hravé škatule, set nápaditých her, které budou do jara tomíci, skauti a několik dalších spolků ověřovat a činit o tomto ověřování stručné zápisky. Hravé škatule budily radost všude, kam dorazily a útěchou pro ty, kdo o ně neprojevíli zprvu zájem a nyní by ho měli, budiž, že na konci roku 2013 se chystá jejich druhá, poslední várka.

Škatule jsou placeny z evropských prostředků v rámci programu známého jako OPVK.

❑ TOM Sluníčko Jana Novotného uspořádal koncert pro potěchu rodičů a přátel oddílu i pro radost vlastní, to vše v Šitbořicích.

❑ Pavel Vaňásek na Kamence úspěšně zápolil s normami a předpisy a chalupu neúnavně vylepšoval, což návštěvníci určitě ocení.

❑ Matěj Chour a Ondřej Šejtka ladili design tajemné kartičky, která bude představena na sněmu a která se některým bude líbit natolik, že si ji pořídí, zatímco jiní k ní zůstanou zcela lhostejní a vůbec si ji neporídí.

❑ Hronovští Lotři se brigádně velmi činili v Dědově.

❑ Před Opavským mlýnem vyrostl nový most díky panu starostovi Chotiměře Pavlu Klímovi, který se před více než rokem vzal naše stýskání velmi vážně a prokredky na výstavbu nového mostku sehnal.

Tomíci se na výstavbě můstku v mnohonásobně vyšší hodnotě podíleli sto tisíci korunami.

❑ Ministerstvo školství napsalo tomíkům a dalším spolkům, že jim přidá v míře větší než malé na konci roku prostředky na jejich činnost popsanou v projektech, což byla věc milá a nečekaná a umožnila přidat peníze na oddílové akce s neorganizovanou mládeží a další oddílové podniky a také uhradit ze státních prostředků vybavení základen, chalup a sportovní materiál pro oddíly.

Ministerstvu školství, jmenovitě iniciátorce akce paní Evě Bartoňové, patří náš dík.

❑ Jihomoravští tomíci si po rezignaci svého krajánka Martina Myšáka Přibyla psali a psali o tom, jak zvolit jeho nástupce.

❑ Německá rozvojová banka v Drážďanech napsala tomíkům dopis se sdělením, že půlroční čekání a pozvolné ztrácení nadějí se vyplácí a že po splnění tisíce formálních náležitostí získají na šest milionů dobré české měny na vybudování série protipovodňových opatření a obnovení historických náhonů, kanálů, jezíků a nádrží, to vše od Evropské unie v rámci programu Cíl 3. Bystrý čtenář Tomíka uhodne, kdo projekt zpracoval, kteří správčové kterého objektu jásalí nejvíc a kdo při tom všem pomáhal, asistoval a radil.

❑ Alice Pařízková a Zdenka Náhlovská zpracovaly na konci roku stovky papírů,

hlášení, vyúčtování dobrých i opakovaně vrácených a na Tři krále toho měly oprávněně plně brýle.

❑ Olda Machač a jeho turisticko-bojovnícký oddíl Zelená Šlápota oslavili na konci roku zdařilou oddílovou maturitu, které bez dechu přihlížel host Mojmir Nováček ze spolkového náčelnictva.

❑ Na svitavský sněm připravovaný tamními Zálesáky a jejich starostou Davidem Šimkem se chystala osmdesátka oddílů.

❑ V Pořešíně pokračovalo obklíčování našeho malebného statečku: vedle zahrady roste dům extrémně netolerantní sousedky, cestu ze státní silnice lemuje další novostavba a druhdy malebná zřícenina hradu Pořešín, z jejíhož kamene předkové vystavěli kdysi naši chalupu, je po letech oprav, kutání, vrtání a stavění různých zbytečných domů obehnaná napodobeninou palisády. Konec starých časů... Ještě že Wiedersteinovi se v pozeňnaných 84, resp. 82 letech těší dobrému zdraví, to výše uvedené rmutné zprávy přeci jen vyrovná.

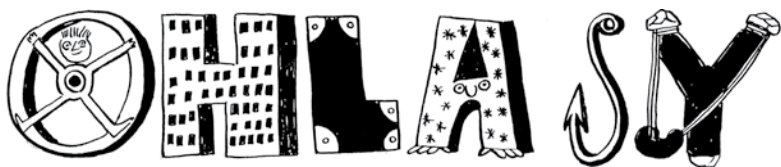
❑ Na pětáctýřicátém zimním srazu na Ostravici se sešlo 230 tomíků ze 17 oddílů Moravskoslezského kraje a za krásného počasí užívali sněhu přírody a dobré pohody.

Tříkrálová Okoř 2013

První lednovou sobotu proběhl tradiční pochod Tříkrálová Okoř, tentokrát již 45. ročník. Počasí ani letos pochodníkům příliš nepřálo, ale i tak dorazilo na start 350 turistů, kteří se vydali na trasy v délce 13, 16, 24 a 44 km. Na hradě Okoři čekal na účastníky pochodu sokolník s přehlídkou dravých ptáků, vědomostní kvíz a v roztockém zámku všem došlým zapělí tři králové. Pochod proběhl úspěšně.

(za)

18 let!

Dne 20.12.2012 oddíl ZELENÁ TÁPOTA PRAHA oslavil své 18. narozeniny. Oslava proběhla pracovně – nejlepší členové oddílu, kteří k nám chodí přes 10 let, předvedli v rámci jejich Oddílové Maturity své umění, které získali v rámci našeho oddílu. Z přítomných hostů krom rodičů našich Maturantů přijali pozvání i za naše ústředí Asociace TOM – Mojmir Nováček. Maturita se vydařila a spolek má tímto dva nové kandidáty na své Letní školy, takže uvidíme, jestli chlapi pozvání přijmou.

*Oldřich Machač,
TOM Zelená Tápota, Praha*

po uzávěrce...

Aspoň jedním snímkem přibližujeme příjemnou zimní atmosféru pětáctýřicátého zimního srazu oddílů na Ostravici. Radovánky na sněhu se konaly v sobotu 12. ledna 2013. *Foto R. Kašovský*

Netradiční vaky, tak ty chceme taky!

V asociační herní dílně už je opět živo! Kdybyste opatrně přiložili ucho ke dveřím, zaslechli byste šustot látky procházející šicím strojem, déšť dřevěných pilin dopadajících na podlahu či dokonce lehké, ale energické šplouchání – to se tam totiž šijí vaky, řežou pátky a horlivě surfuje na vlnách světové sítě při skládání toho nejlepšího netradičního herního vybavení do prostředí luk, lesů a strání, do táborové domoviny tomíků.

V rámci stejného projektu, jako byly ony krásné Hravé Krabice od Jirky, Hopa a Youryho zde vzniká vak netradičních her, sportů a hříček, který brzy opět doputuje k těm oddílům, které se přihlásí o jeho testování.

A co že v něm přesně bude?
Nechte se překvapit, již brzy!

*Matěj Chour
TOM Veverk, Brandýs nad Labem*

**Tomík č. 84,
leden 2013**

Časopis turistických oddílů mládeže.
Vydává Asociace TOM ČR
ve spolupráci s Klubem českých turistů,
s podporou Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy ČR

Redakce:

ústředí Asociace TOM,
ulice Palackého 325,
252 63, Rostoky.
Tel.. fax: 220 910 460, 220 910 314
mobil: 777 322 785

E-mail: ustredi@tom.cz,
www.a-tom.cz

Číslo do tisku připravili:
Jiří Chour, Tomáš Novotný,
Petr Balcer, Zuzana Antošová
Grafika: Jiří Chour

Foto obálka: Jiří Chour
ostatní fotografie: oddíloví vedoucí
Příspěvky a fotografie vedoucích jsou
zveřejňovány bez nároku na honorář
a vracejí se jen na vyžádání.
Náklad 1000 výtisků.

Uzávěrka

**dubnového čísla:
20. 3. 2013**

Křest v primátorské rezidenci

Ve středu 28. listopadu 2012 hostily skvostné art decové prostory na Mariánském náměstí šedesátku tomíků a jejich příznivců.

Bylo co slavit – Praha přivítala Táborová dobrodružství, výpravnou publikaci Ivo Skočka a Jiřího Paláta. Rolí kmoter převzaly náměstkyně ministra školství Eva Bartoňová a pražská radní Helena Chudomelová. Křtu se zúčastnili i další hosté – prof. Helena Illnerová, emeritní předseda KČT Jan Havelka, šéf ČRD M Aleš Sed-

láček, místostarosta Junáka Jiří Navrátil, pražský krajanek tomíků Petr Teringl, náčelní dívčího kmene Junáka Michala Rocmanová... a samozřejmě několik desítek tomíků všeho věku. Nejmladšími účastnicemi byly Terežka Šejtková, Kristýnka Chmelová a Lucka Balcerová, které křest jenně provrněly.

Leč ke knize samé. Více než dvou set stránkovou publikaci jsme v červnu představili na Moravě, na podzim tedy v Praze. Připomeňme, že tato vynikající inspirace

pro táborové vedoucí bude k zakoupení na lednovém (25. –27. 1.2013) sněmu.

Náš velký dík patří Magistrátu hl. m. Prahy za nevšední ochotu, s jakou nám bezplatně reprezentativní prostory primátorské rezidence zapůjčil. Pochvalu vysíláme i k poděbradským jazzmanům, kteří náš večer doprovodili příjemnou hudbou.

(ton)

neprerstavame se smat,
protoze jsme zestaruj.
starneme, protoze se prerstavame smat.

PF 2013

TOM PAPERSEK KRASNE POLE

VAM PŘEJE
12 MĚSICŮ BEZ NEMOCI
53 TYDŇŮ ŠTĚSTÍ
365 DNŮ BEZ STAROSTI
8760 HODIN LÁSKY
525600 MINUT POKOBY
8 31536000 SEKUND SMĚCHU.

Sněh padá a padá
Děty, teď už sím
Jan vynovaz dílí z vložek zíváje.

TOM Pěšinky a Ostrži

Pour feliciter
2013

Udme uspěna
nejen těch sportovních,
něchdy, zdraví a štěstí
v eschním žvčtě přele

Turistický oddíl mládeže
Mikuláševice

Děkujeme vám za podporu
i díky vám jsme mohli
mít tyto výsledky

P
F

2
0
1
3

T
U
L
Á
C
I

F-M

OPTIMISMUS
DOKOTI
LEGACI
PREJ
PŘÁTELSTVÍ

Zlaté šípy přejí pohodovou jízdu rokem 2013

Veverkynm Joachym

